

(Kisim Bek)

Yämagurani

Anututä ämawebeniye Isip komi piäken nanik imagutkuko unitäño manbiñam

---

Yämagurani 3:1-15

Yawetä Moses epän man iwetkuk

3 ¹Mosestä yepmani wäpi Jetro, unitäño yawakiyeta watä it yämik täñkukonik. Jetro uwä Midian nanik täño bämop äma. Täñpäkañ kepma kubäta yawak kome kawuki kukñi udude yän-yäkñat yäpmän päñku Yawe täño pom, wäpi Horep u ahäñkuk. ²^a Ahäñpäñ irirän Yawe täño añero päya keräpi pähämi gänañ itkañ kädäp mebet ude ahän imiñkuk. Ude ahän imiñirän Mosestä kañkuk; Päya u mebet abukopän nämo ijiputkuk. ³Ude kañpäñ ñode nadäñkuk; Inide kubä ahätak yäk. Päñku imata nämo ijiputak yän kañpäñ nadäwa yäk.

⁴Ude yäñpäñ imaka u kañpäñ nadäkta kuñkuk. Kwänä Yawetä kañpäñ päya u pähämi gänañ naniktä Mosesta gera ñode yänkuk; Moses! Ude yäñirän Mosestä yänkuk; Näk ño yäk. ⁵Ude yäwänkañ Yawetä iwetkuk; Tuän äbeno! Kome itanken u kudupi unita kuroñka ärärani yäñopmäñpäñ pe yäk. ⁶Ude yäñpäñ ñode iwetgän täñkuk; Näk nanka täño Anutu, Abraham, Aisak, Jekop täño Anutu yäk. Ude yäwänä Mosestä Yawe kakta umuntañpäñ injami dapun täñpipiñkuk.

⁷Täñpäkañ Yawetä ñode yänkuk; Äma äbotnaye Isip komeken butewaki terak itkañ u yabäñpäñ-nadäñkut yäk. Isip naniktä komi epän

---

^a 3:2-10 Apos 7:30-34

yāminjirā konām butewaki terak gera yānjirā nadānpāj komi nadākaŋ unita nadāwātāk tāyat yāk. ⁸Unita Isip āma keriken nanik yāmagut yāpmāj pāŋku kome sākgāmāninik, gakŋi taŋi nikekken yepmaktā āpātāt ŋo yāk. Kome uken yepmaŋpayāj tāyat uwā Kenan, Hit, Amo, Peres, Hivi ba Jebus ābot unitāŋo kome yāk. ⁹Nadātan? Ŋowā Isrel ābot unitāŋo konām butewaki nadānpāj Isip āmatā waki tāŋ yāmik tākaŋ u kāyat. ¹⁰Unita gāk akumaŋ ku. Isrel āmawebenaye, nākŋo ābot u Isip komeken nanik yāŋ-yākŋat yāpmāj ābaktā Feroken ku yāŋ peŋ gāwetat.

¹¹Anututā ude iwerānā Moses ŋode iwetkuk; Tāga nāmo yāk. Nāk ŋodewanitā jide tāŋpāj Feroken pāŋku Isrel āmawebe Isip komeken nanik yāŋ-yākŋat yāpmāj ābet? ¹²Yāwānā Anututā iwetkuk; Nāk gākkāt api itde yāk. Tāŋpākaŋ imaka ŋode ahānjirān kaŋpāj Anutu nākŋa gepmaŋpa kuyan yāŋ api nadāwen; Gākā Isrel āmawebe Isip komeken nanik yāŋ-yākŋat yāpmāj pom ŋoken ābā itkaŋ Anutu nāk api naniŋ oretneŋ.

¹³^b Anututā ude yāwānā Mosestā ŋode iwetkuk; Upāŋkaŋ nākā pāŋku Isrel āmawebeken ahānpāj Nanjiye tāŋo Anututā peŋ nāwet-pewān ābātāt yāŋ yāwerayāj tāro uwā ŋode kāwep api nāwetneŋ; Eruk niwet! Anutu u wāpi netā? Ude yānjirā jide api yāweret? ¹⁴^c Yāwānā Anututā iwetkuk; NĀK ITKURONITĀ ITAT. Uita Isrel ābot ŋode kaŋ yāwet; Wāpi NĀK ITAT unitā inken nāwet-pewān ābātāt. ¹⁵Ude yāŋpāj ŋode iwetgān tāŋkuk; Gāk pāŋku Isrel āmawebe ŋo kaŋ yāwet; Yawe, Abraham tāŋo Anutu, Aisak tāŋo Anutu ba Jekop tāŋo Anutu unitā inken nāwet-pewān ābātāt. Wāpna Yawe uwā wāpna tārek-tāreki nāmo api irek. Ābot kodakitā kodaki wāpna Yawe u pen api yāŋ yāpmāj kuneŋ.

Yāmagurani 6:1-13

Anututā āmawebeniye komi piāken nanik yāmagutta yāŋkuk

6 ¹Tāŋpākaŋ Yawetā Moses ŋode iwetkuk; Eruk, Isip nanik tāŋo intājukun āmata jide tāŋ imayāj nadātāt u tānjira api kāwen. Nākŋaken kehāromina terak intājukun āma u tāŋpewa Isrel āmawebenaye yabā kātāŋpewān api kuneŋ. Bureni, u komi mebāri mebāri terak peŋ iwerira tāwat kireŋpewān Isip kome peŋpeŋ api kuneŋ. ²^d Ude yāŋpāj Anututā Moses ŋode iwetgān tāŋkuk; Nadātan? Nāk Yawe. ³Nākā orajiye Abraham, Aisak, Jekop uken ahāj yāminjira Anutu kehāromi māhemi yāŋ nabāŋpāj-nadāk tāŋkuŋonik. Tāŋpākaŋ wāpna kudupi Yawe uwā nāmo yāwet tāŋkuronik. ⁴Tāŋkaŋ orajiye ukāt topmāk-topmāk tāŋpāj Kanan kome, āma ābani ude itkuŋo u inita biŋam yāniŋ kirekta yāŋkehārom taŋkut. ⁵Tāŋpākaŋ Isip naniktā Isrel

^b 3:13 Kis 6:2-3   ^c 3:14 Rev 1:4,8   ^d 6:2-3 Stt 17:1, 28:3, 35:11; Kis 3:13-15

āmawebe komi piāken yepmaṅpāpāṅ itkaṅ yāṅkähän-kähän yāṅkuṅo unita nadāṅ yāmiṅpāṅ topmāk-topmāk orajiyekāt tāṅkuro u juku piṅkut. ⁶Unita Moses, gākä Isrel āmawebe manna ḡo kaṅ yāwet; Nāk Yawe. Nāk Isip komeken nanik tāmagutpāṅ unitā komi bārāpi tamik tākaṅ u gānaṅ nanik ketāreṅpāṅ tepmaṅpa api kuneṅ. Tāṅpākaṅ jop nāmo api tāmaguret. Nāmo, kehāromina terak Isip āmawebeta komi mebāri kubā yāmiṅkaṅ in api tāmaguret. ⁷Ude tāṅkaṅ in tāṅpewa nākḡaken āmawebenaye ude irirā nākḡa Anutujin api iret. Ude tāṅjira api nadāneṅ; Yawe Anutunin ḡowā Isip kome komi piāken nanik yāṅ-nimagurani u yāṅ api nadāwā tāreneṅ. ⁸Ude tāṅkaṅ yāṅ-tāṅḡat yāpmāṅ kome, orajiye Abraham, Aisak, Jekopta yāmikta yāṅkehārom taṅkutken kuṅkaṅ kome u injinta biṅam api taniṅ kirewet. Yawe nākā ude yāṅkehārom tāyat. ⁹Tāṅpākaṅ Mosestā man u Isrel āmawebe yāwerānkaṅ upāṅkaṅ nāmo nadāṅ imiṅkuṅ. Imata, Isip kome itkaṅ komi piā mebāri kubā tāk tāṅkuṅo unitā nadāk-nadāki tāṅkurāk taṅpāṅ peṅkuk.

¹⁰Tāṅpāṅ Yawetā Moses ḡode iwetgān tāṅkuk; ¹¹Gāk pāṅku Isip nanik tāṅo intājukun āma u ḡode kaṅ iwet; Fero, gāk Isrel āmawebe yabākātāṅ-pewi komeka ḡo peṅpeṅ kut! yāṅ kaṅ iwet. ¹²Ude iwerānā Mosestā iwetkuk; Tāga yāyan. Upāṅkaṅ nāk mena bārāpi. Isrel āmawebe nākḡo man nāmo nadāṅ namik tākaṅ upāṅ Isip tāṅo intājukun āma u iwerawā nākḡo manna jide ude nadāwek? ¹³Mosestā Yawe ude iwerānkaṅ upāṅkaṅ Yawetā Moses kenta Aron ḡode peṅ yāwetkuk; Ek Isrel āmawebe ba Isip nanik tāṅo intājukun āmaken kuṅkaṅ Isrel āmawebe Isip komeken nanik yāmagut yāpmāṅ āpāmaṅ kaṅ kun yāk.

Yāmagurani 12:1-14

Pasova orekirit yāput-pekpek tāṅo mebāri ḡo

12 ¹ Isip kome irirān Yawetā Moses kenta Aron ḡode yāwetkuk; ² Komepak itkaṅ ḡowā obaṅ kodaki kodaki tāṅo yāput-pekpek komepak ude api irek.

³Unita Isrel āmawebe kuduṅtagān jukuman ḡode yāwerun; Komepak ḡonitāṅo kepma 10 uken āma kubākubā ini nādamiṅi-nani inita iwoyāṅpāṅ sipsip nanaki kubākubā kaṅ yāput. ⁴Tāṅ nādamiṅi-nani kubātā tom u niningān tāga nāmo naṅ paotne yāṅ nadāṅpāṅḡa eruk nādamiṅi-nani ātu dubiniken irani yāmagurākaṅ ukāt bok tāṅiron taṅpāṅ kaṅ naṅput. Nādamiṅi-nani iniken namba terak ba ini kubākubā tāga nānaṅi uterak kaṅ tāṅiron taṅpāṅ naṅirā kaṅ paorān. ⁵Sipsip ba meme u tāgagān. Tāṅ u kubā iwoyānayāṅ tākaṅ uwā āmani, obaṅ kubā tārewani, gupi kurāki, parām-parām nitek nāmo. ⁶Eruk tom u watāni it

^e 12:1-13 Wkp 23:5; Nam 9:1-5, 28:16; Lo 16:1-2

yāpmān kuŋirā komepak unitāŋo kepma 14 uken kome bipayān tānŋirān Isrel ābot kudup ābānŋpān tom u kaŋ dāpmān yāpmān kut. ⁷Ude tānŋkaŋ nāgāri ātu yāpmānŋpān yot itpān tom nānayān tāŋo unitāŋo yāma kukŋi kukŋikāt gwākiken kaŋ ārurut.

⁸Eruk bipani ugān tom u kādāpken iŋŋkaŋ kārāga yiskāt nāmo awāhurani ba tokān jāgāmi ukāt kaŋ naŋput. ⁹Tom tohari kodaki ba kābotken ijiwani uwā nāmo nāneŋ. Nāmo, tom u kumān ikek kādāpken iŋŋpān nāneŋ, gwāki, keri kuroŋi ba koki tāpun-tāpun u kudup iŋŋpān naŋ paotneŋ. ¹⁰Naŋkaŋ ātu dākumta nāmo penēŋ. Naŋpān ātu pewā itneŋo uwā kome yāneŋŋirān kādāpken kudup pewā pānku iŋŋpān ŋiŋ paotneŋ. ¹¹Āŋnak-āŋnak uwā nākā in tārepmiŋpān Isip nanik dāpayān tāyat unitāŋo āŋnak-āŋnak. Unita tom u nāna yānŋpānā āmetpeŋ kukta piŋām taŋpān tuŋum ŋode tānŋput; Tek yamānŋpān kuroŋŋin ārārani tānŋkaŋ āhottaba ketjinken kaŋ iŋŋirut. Ude tānŋkaŋ tom u bārāneŋ kaŋ naŋ paorut.

¹²Ude tānŋirā bipani ugān nākā Isip kome pāke u kuŋkaŋ āmani nanak intājukun ahāwani, āma tāŋo ba tom tāŋo bok kudup dāpmān morewayān. Ude tānŋpayān tāyat uwā Yawe nākŋa kuŋatkaŋ Isip nanik tāŋo anutu jopi-jopi kudup yāratpān yepmaŋpayān. ¹³Tānŋpākaŋ nāgāt yāma terak ārutnayān tākaŋ uwā nākā ŋode kaŋpān nadākta; Isrel nanik yot ŋo gānaŋ itkaŋ. Nāgāt ude yabānŋpānā yot u yārepmiŋpān Isip nanikgānŋpān tāŋpa wawākaŋ in tepmaŋpa sākgāmān itnayān. ^{14f}Unita kepma uwā Yawe nākā piā taŋi jide tānŋ tamŋkuro unita juku piŋpān naniŋ oretta orekirit kepma kubā api irek. Intāŋo yeri ahānŋpān ahāk tānŋ yāpmān kunayān tākaŋ unitā orekirit kadāni uwā kaŋpān nadānŋpān piā jide tānŋkuro u pen api juku pik tāneŋ.

Yāmagurani 15:1-11

Moses tāŋo oretoret kap

15 ^{1s} Tānŋpākaŋ Moseskāt Isrel āmawebe ābottā Yawe iniŋoret kap ŋode teŋkuŋ;

Wisikinik! Yawe uwā āmikken intājukuninik itkuko unita kap teŋ imina! Unitā Isip nanik tāŋo komi āmakāt unitāŋo hos gwāgu gānaŋ yāpmān āreyānŋpewān āpmonŋkuŋ.

^{2 h} Yawe uwā nākŋo kehāromina. Uwā iwan keri terak nanik nāmagutkuk. Unita juku piŋpān oretoret tānŋpān kap tek tāyat. Bureni, uwā nana tāŋo Anutuni, ba nākŋo Anutuna unita iniŋ oretpān wāpi yāpmān akuwa!

^f 12:14-20 Kis 23:15, 34:18; Wkp 23:6-8; Nam 28:17-25; Lo 16:3-8   ^s 15:1 Rev 15:3

^h 15:2 Sam 118:14; Ais 12:2

- 3 Yawe uwä äma komi. Wäpi uwä Yawe.
- 4 Uwä Fero täjo komi ämaniyekät karis uterak ämik täntän
kuŋatkuŋo u bok gwägu gānaŋ yäpmän äreyänpewän äpmonkuŋ.
Tänkentäkiye tägatäga u imaka, ume naŋpän kumbuŋ.
- 5 Kumänpän mobä ude, baninik umu äpmonpäkaŋ gwägutä uwäk
tänpän itkuk.
- 6 Bureni Yawe, ketka bure käda kehäromi nikektä iwan däpmän
imärii käna inide kubä täŋkuk.
- 7 Gäkä äma iwan täŋ gamiŋkuŋo u kehäromika pähap yäwoŋäreŋpän
yeŋtäŋpi kuŋkuŋ.
Iwankayewä tepäraŋ iŋiŋ paot täkaŋ ude gäkäŋo kokwawak kädäp
mebet udewaniä iŋiŋ paotpän abunigän peŋkuk.
- 8 Tänpän gäk kokwawakka täjo woŋ taŋi pähap piän iwariri gwägu
tokŋeŋ yäpmän äroŋpän yewa ude kukŋi kukŋi äro kehärom
tänpän itkuk.
- 9 Tänpäkaŋ iwankayetä siwani yänkaŋ ŋode yänkuŋ; Yawat kireŋkä
yärepmiŋpän api dāpne yäk. Däpmänpän unitäŋo tuŋumi yäpmän
daniŋpän nininta yäpmänitna täpuri kubä nämo api irek yäk.
Wisikinik! Päip wädänpän madän jukut-jukut täŋitna api paotneŋ
yäk.
- 10 Ude yänkuŋo upänkaŋ Yawe gäkä piän yäwariri gwägu gānaŋ
äpmon morewäkaŋ gwägutä kudup uwäk täŋkuk. Däpmänjiri ain
kujat ude gwägu gānaŋ kudup baninik umu äpmonkuŋ.
- 11 Unita Yawe, anutu jopi bämopiken gäk udewani kubä nämoinik itak.
Gäk kudupi ärowaniinik. Gäkäŋo peŋyänjekka uwä inipärik kubä.
Kudän kudupi täk täyan uwä kubätä udegän täga tänaŋi nämo!

Yāmagurani 16:1-15

Isrel ämawebetä ketemta yänjapiŋkuŋ

16 ¹ Isrel äbot päke u kuduŋtagän Elim kome peŋpeŋ kuŋtängän
kome jopi kubä wäpi Sen ahänkuŋ. Sen uwä Elim Sinai kome u
bämopiken. U Isip peŋpeŋ äbuŋo komepak 2 kepma 15 täreŋirän Sen
kome u ahänkuŋ. ² Kome jopi uken ahänpänjä ämawebe äbot päke u
Moses kenta Aronken ketemta yänpän yänjarahutpän ŋode yäwetkuŋ;
³ Nin ŋode nadäkamän; Yawetä Isip komeken itkumänken ugän nidäpuko
uyaku! Bian Isip itkumänjo uwä tom ketem nininken gärip terak iŋiŋpän
nak täŋkumänjonik yäk. Tänpäkaŋ ektä nin kudup nakta tänpä wawäpän
kaŋ kumbut yän nadänpän kome jopi ketemi nämoken ŋo yännikŋat
yäpmän äbumän ba?

⁴ Ude yānjirā nadānpānj Yawetā Moses ḡode iwetkuk; Isrel āmawebe ḡode yāwet; Kunum ḡanaḡ nanik ketem tānpewa iwān ude api maḡ tamineḡ. Maḡjirā kepma kubākubā āmawebe ini-ini pāḡku kepma kubā unitāḡogān kaḡ yāpmāk tāḡput. Kādet ude terak tānpāḡ-yabāḡjira āmawebe u nākḡo man u buramiḡpāḡ api iwatneḡ ba nāmo? ⁵ Tāḡkaḡ kepma 1tā pāḡku 5 ude tāḡtāḡ kuḡtāḡḡān kepma 6 ukenā kepma yarā tāḡo biḡam kaḡ yāpmāk tāḡput yāk.

⁶ Eruk ude yāwānā Moses kenta Arontā Isrel āmawebe kudup ḡode yāwetkumān; Apiḡo bipāda ḡode api kaḡpāḡ nadāneḡ; Yawetā ini Isip nanik tāmagut yāpmāḡ ābuk. ⁷ Tāḡ kwep tamimaḡjā Yawe tāḡo peḡyāḡek pāhap, kehāromi nitek api kāneḡ. U yāḡkubit-kubit man iwetkuḡo u nadātak. Bureni, nekpāḡ nāmo niwetkuḡ, Yawe inipāḡ iwetkuḡ. Nekā unitāḡo man buramik āmaniyatḡān. ⁸ Ude yānpāḡ Mosestā āneḡi ḡode yāwetḡān tāḡkuk; Yawetā yāḡkubit-kumbit maḡjin nadāḡ tamiko unita ini tom bipāda-bipāda tamiḡkaḡ tami tamiwā ketem inḡinken ḡārip terak nāneḡta api tamik tāḡpek. Nadākaḡ? Āma jopi nekken yāḡkubit-kubit yākaḡ uwā Yawetā inita tāḡ imik tākaḡ. ⁹ Ude yāwetpāḡ Mosestā Aron iwetkuk; Yawetā āma ābot pāke ḡonitāḡo yāḡkubit-kubiri nadātak unita yāḡpewi ābā Yawe ini ināmiḡen kubākeḡḡān irut.

¹⁰ Eruk Aron Mosestā iwetkuko udegān āmawebe yāwerān āyāḡutpāḡ kome jopiken dapun tānpāḡ kaḡkuḡ; Yawe tāḡo peḡyāḡeki pāhap pit kubāḡān ḡubam terak ahāḡjirān. ¹¹ Ahāḡpāḡ Yawetā Moses ḡode iwetkuk; ¹² Āmawebe ḡonitāḡo yāḡkubit-kubiri uku nadāḡ yāmit. Unita ḡode yāwet; Bipāda-bipāda tom api nāneḡ. Tāḡ tami tamiwā ketem iniken ḡārip terak api yāpmāḡpāḡ nak tāneḡ. Ude tāḡkaḡ mebāri ḡode uwā api nadāwā tumneḡ; Nāk uwā Yawe Anutuni bureni.

¹³ Eruk bipādawā barak tāpuri tāpuri kome itkuḡken ugān tokḡeḡpāḡ yeḡmāḡpāḡ kāmān patkuḡ. Tāḡ tamiwā guk nāburum kome itkuḡken u itkuḡ. ¹⁴ Tāḡpākaḡ guk nāburum unitā keke yāḡjirāwā komenita imaka kubā ketem kokok-kokok bumik unitā pat yāpmāḡ kuḡkuḡ. ¹⁵ Parirā Isrel āmawebetā yabāḡpāḡjā mebāri nāmo nadāḡkuḡo unita ini-tāḡān nāwetḡāwet tānpāḡ yāḡkuḡ; U imatāken? Ude yānjirā Mosestā yāwetkuk; U ketem, Yawetā ini intā nakta tamitak yāk.

Yāmagurani 19:1-25

Isrel āmawebe Sinai pom ḡāmoriken ābā itkuḡ

19 ¹⁻² Eruk Isip kome peḡpeḡ ābāḡjirā komepak 3 tāḡkuko unitāḡo kepma intāḡukunkenā Isrel āmawebe Refidim kome peḡpeḡ Sinai pom ukāda kome kawukiken pābā Sinai pom ḡāmoriken yottaba tānpāḡ

ⁱ 16:4 Jon 6:31   ^j 16:15 1Ko 10:3

itkuṅ. ³Tānjirā Moses Anutukāt man yānpāṅ-nadāk tāda yānpāṅ pom u āronṅkuk.

Yawe pom uterak itkaṅ Mosesta gera terak ṅode iwetkuk; Jekop tāṅo oraniye, Isrel ābot u ṅode kaṅ yāwet; ⁴Yawetā ṅode yāyak; Isip āmawebeta kudān jide tāṅ yāmiṅjira kaṅpāṅ nadāṅkuṅo u nadākaṅ. Ba siāṅ taṅji taṅjitā nanaki piri terak kotaṅ yāpmāṅ kuṅat tākaṅ ude in watā sākgāmān it tamiṅpāṅ Isip kome uken nanik yāṅ-tākṅat yāpmāṅ nākṅa dubinaken ābā tepmaṅkuro u imaka, nadākaṅ. ⁵^{k l} Unita in apiṅo nākṅo topmāk-topmāk manna u kehāromi iṅitpāṅ iwat tākaṅ u tāṅpāwā nākṅata iwoyāwani āmawebenaye ābot ude api itneṅ. Kome pāhap pāke u uwā nākṅogān upāṅkaṅ u bāmopiken inā nākṅaken ābotinik api itneṅ. ⁶^m Ba inā kudupi ābot, bāmop āma piā tāṅpani āmawebenaye ude api itneṅ. Isrel āmawebe man ude kaṅ yāwet. ⁷Yawetā man ude iwet morewānkaṅ Moses pom u peṅpeṅ āpā Isrel āmawebe tāṅo intājukun āmaniye yāṅpābā yepmaṅkaṅ Yawetā jukuman iwetkuko u kudup yāwetkuk. ⁸Yāwerirān āmawebe kuduptagāntā ei-gera yānpāṅ yāṅkuṅ; Yawetā yāṅkuko udegān iwatpāṅ kudup api tāne yāk. Ude yāwāwā Mosestā āmawebe tāṅo man u yāpmāṅ pāṅku Yawe iwetkuk.

⁹Iwerānā Yawetā Moses ṅode iwetkuk; Moses, gāk nadātan? Nāk gubam tāboritā uwāk tāṅ namiṅjirān gākken ābānpāṅ man yānpāṅ-nadāk tāṅjitda āmawebe kaṅ nadāwut. Ude tānayāṅ tāṅo uyaku kadāni kadāni gākā man yāṅjiri bureni yāṅ api nadāk tāneṅ. ¹⁰Ude yānpāṅ Moses āneṅi ṅode iwetkuk; Gāk āpmoṅkaṅ āmawebe yāwerikaṅ apiṅokāt kwepkāt kudupi itpāṅ nāk naniṅ oretta ini gupi ba teki imaka, kaṅ ārutpak taṅpāṅ tāṅtuṅum tawut. ¹¹Ude tāṅkaṅā kepma yarākubā unitawā pidām taṅpāṅ kaṅ irut. Imata, kepma unitawā nāk Sinai pom terak āpā irira āmawebe api nabāneṅ. ¹²ⁿ Tāṅpākaṅ āmawebetā nāk dubinaken nāmo āmneṅta бага pom mebāricken kaṅ peṅ āyāṅut. Baga u āma kubātā nāmoinik kejapek. Nāmo, pom terak nāmo āroneṅ, ba dubiniken imaka, nāmo kuneṅ. Tāṅ kubātā pom u yewānā kumāṅ-kumāṅ kaṅ urut. ¹³Āma udewani ketjintā nāmo iṅitpāṅ utneṅ. Nāmo, mobā ba bohamtā bankentā kaṅ utpewā kumbān. Āma ba tomta bok yāyat. Kādet uterakgān kaṅ dāput. Tāṅpākaṅ womat māmā nadāṅkaṅ ugān āmawebe pom terak tāga api āroneṅ. ¹⁴Yawetā ude iwerānkaṅ Moses pom terak āpānpāṅ āmawebe Anutu iṅamiken kudupi itneṅta yāwetpāṅ yāwoṅjārek tāṅpānkaṅ pāṅku teki ārutpak taṅkuṅ. ¹⁵Tāṅpāṅ yāwetkuk; Kepma yarāta tuṅum tāṅ yāpmāṅ kuṅpāṅ kepma 3 uken jop kaṅ itsāmbut. Tāṅkaṅ apiṅokāt kwep uwā āma kubātā webenikāt bok nāmo pātdeṅ.

^k 19:5 Lo 4:20, 7:6, 14:2, 26:18; Tai 2:14 ^l 19:5-6 1Pi 2:9 ^m 19:6 Rev 1:6, 5:10

ⁿ 19:12-13 Hib 12:18-20

16^{o p} Eruk kepma yarä tärewänkaŋ kubä täŋo tamimaŋ pom terak gubam gwägätpäŋ yäpä iromäŋ täŋirän u gānaŋ womat māmā pähap ahāŋirän nadāŋpäŋ āmawebe kuduptagān pom dubiniken itkuŋo u nadāŋpäŋ umuntaŋkaŋ dādāri kwaiŋkuŋ. 17Ude täŋirä Mosestä Anutu kakta āmawebe yāŋ-yākŋat yāpmāŋ päŋku pom gāmoriken yepmaŋpäŋ itkuŋ. 18Eruk Yawetä pom uterak kädāp mebet gānaŋ āpäŋirän gupetä pom u kumān uwāktāŋ kāmān patkuŋ. Gupe uwä kädāp pähap täŋo gupe ude āronirän pom u bumta kwaiŋkuk. 19Täŋirän womat māmā taŋitā taŋi pähap yāŋkuk. Ude täŋirän Mosestä Anutu man iwerirän Anututä kowata iromäŋ māmā terak iniŋ yāŋkuk. 20Ude täŋkaŋ Yawe uwä päpä Sinai pom u miŋgupi terak itkaŋ Mosestä ärokta gera yāŋkuk. Gera yāŋpewān Moses āronkuk. 21Ärowānā Yawetä iwetkuk; Gāk āneŋi āpmonkaŋ āmawebe jukuman kehāromi ŋode yāwet; Kubätä näk nabākta бага nāmoinik irepmirek. Ude täŋpäŋä mäyaptä api paotneŋ. 22Nadātan? Bāmop āma ätu Yawe näk dubinaken ābāk tākaŋ u imaka, iŋamnaken kudupi itta tuŋum täneŋ. Nāmo täŋpāwä kowata api yāmet yāk. 23Yawetä ude yāwānā Mosestä kowata ŋode iwetkuk; Gākŋa jukuman kehāromi niwetkuno unita āmawebe ŋo tāga nāmo āmneŋ. Pom unita nadāna kudupiinik täŋpāpāŋ бага peŋ āyāŋutta gākā niwetkun yāk. 24Ude iweränā Yawetä iwetkuk; Täga. Gāk āpmonkaŋ Aron imagurikaŋ ābun. Täŋpākaŋ bāmop āmakāt āmawebeniye kubätä бага u irepmitpeŋ pom terak nāmo āmneŋ. Täŋ ude täŋpāwä kowata api yāmet yāk. 25Mosestä man u nadāŋpäŋä āpmo āmawebeken man Yawetä iwetkuko u kudup yāŋahāŋpäŋ yāwetkuk.

Yāmagurani 20:1-17

Baga man 10

20 1Täŋpākaŋ Anututä man ŋode kudup yāŋahāŋpäŋ yāŋkuk;
 2 Nāk Yawe Anutujin. Nākā Isip komeken komi epān keriken nanik ketārenpäŋ tämagutkut.
 3 Unita in näk kubāgān nāwat tākot. Imaka ātuta nadāŋirä anutu ude nāmo täŋpek.
 4-5 ^{q r} Imaka kubä täŋo mājoni täŋkaŋ nāmo iniŋ oretneŋ, imaka kunum terak, ba kome terak ba gwāgu gānaŋ uken nanik kubä täŋo mājoni täŋkaŋ gwājiŋ āpmon imiŋpäŋ nāmo iniŋ oretneŋ. Nāmoinik, Yawe Anutujin nākā imaka kubätä nākŋo kome yāpmākta bitnākinik täyat. Nadākaŋ, āmawebe nāka bitnāk tākaŋ unitāŋo momi täŋo kowata nanakiye ba ābekiye oraniye kāmi ahāŋ yāpmāŋ āronayāŋ tākaŋ uterak api dāpmāŋ tärewet.

^o 19:16 Rev 4:5   ^p 19:16-18 Lo 4:11-12   ^q 20:4-5 Kis 34:17; Wkp 19:4, 26:1; Lo 4:15-18, 27:15
^r 20:5-6 Kis 34:6-7; Nam 14:18; Lo 7:9-10

- 6 Tāj āmawebe bānepitā nākken peṅpāj manna buramik tākaṅ u māyapinikta nadāj yāmiṅpāj sākgāmān tāj yāmik tāyat.
- 7^s Tājkaṅ Yawe Anutuḡin wāpi nāmo tāṅpā waneṅ. Wāpi tāṅpā wanayāj tāṅo uwā mankenta biṅam api tāneṅ.
- 8^t Tājpākaṅ Sabat u pewā kudupi kaṅ irān.
- 9^u Tājkaṅ epān tāj pāṅku kepma 6 uken kaṅ tāṅtārewut.
- 10 Upājkaṅ kepma namba 7 uwā Yawe Anutukatā orek itta yāpmāj daniwani. Unita kepma uken epān kubā nāmo tāneṅ. In ba nanakjiye āpetjiye, watā āmawebejiye, ba yawakjiye, ba āma kudupitā intā komeken itneṅo u epān nāmo tāneṅ.
- 11^v Yawe uwā kepma 6 epān tāṅpāj kunum bibik ba gwāḡu pāhap, ba imaka u gānaṅ ba uterak pātkaṅ u kudup pewān ahāṅkuṅ. Tājṅpāj kepma 7 uken itpāj-nadāk tāṅkuk. Unita Yawe uwā Sabat unita kon tāṅpāj kudupi yāṅkuk.
- 12^w Tājṅpākaṅ meṅjiye nanjiye oraṅ yāmik tākot. Ude tāṅpāj Yawe Anutuḡin nākā kome tamayāj tāyat uken kadāni kāroṅi api it yāpmāj āroneṅ.
- 13^x Tājkaṅ āma kumāṅ-kumāṅ nāmo dāpneṅ.
- 14^y Nādapi in kubokāret nāmo tāneṅ.
- 15^z Kubota nāmo tāneṅ.
- 16^a Notjiye jop manman terak manken nāmo yepmaneṅ.
- 17^b Āma kubā tāṅo eṅi, webeni, epān āmawebeniye ba yawakiye ba tuḡumi ātu yabāṅgārip nāmo tāneṅ.
- 18^c Eruk āmawebetā yāpā iromāj tāṅirān u gānaṅ womat māmā yāṅirān nadāṅpāj kaṅkuṅ; Gupe pāhaptā pom u uwāk tāṅirān. Ude kaṅpāj bumta umuntaṅpāj kwaṅpāj pom u dubiniken nāmo itkuṅ. Ban itkuṅ. ¹⁹Ban itkaṅ Moses iwetkuṅ; Gākṅa niwet yāk. Anututā ini niwerirān nadāṅpāj kumne yāṅpāj umuntākamāj yāk. ²⁰Ude yāṅirā Mosestā yāwetkuk; Umuntāneṅtawā. Anututā in mani buramiṅpāj gāmorikengān itpeṅ kuṅatkaṅ momi wari nāmo tāneṅta tāṅpāj-tabākta ābātak. ²¹Ude yāwetkuko upājkaṅ āmawebe ban pen irirā Moses inigān Anututā itkukken gupe kubiri pāhap u dubiniken kuṅkuk.
- ²²Tājṅpākaṅ Yawetā Isrel āmawebe yāwetta Moses ṅode iwetkuk; Yawetā ṅode yāyak yāj kaṅ yāwet. Nāk kunum gānaṅ itkaṅ inkāt man yāṅpāj-nadāk tāṅkumāṅo u kaṅpāj nadāṅkuṅ. ²³Unita nadāwut. Inā gol

^s 20:7 Wkp 19:12   ^t 20:8 Kis 16:23-30, 31:12-14   ^u 20:9-10 Kis 23:12, 31:15, 34:21, 35:2; Wkp 23:3   ^v 20:11 Stt 2:1-3; Kis 31:17   ^w 20:12 Lo 27:16; Mat 15:4, 19:19; Mak 7:10, 10:19; Luk 18:20; Efe 6:2, 3   ^x 20:13 Stt 9:6; Wkp 24:17; Mat 5:21, 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jem 2:11   ^y 20:14 Wkp 20:10; Mat 5:27, 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9; Jem 2:11   ^z 20:15 Wkp 19:11; Mat 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20; Rom 13:9   ^a 20:16 Kis 23:1; Mat 19:18; Mak 10:19; Luk 18:20   ^b 20:17 Rom 7:7, 13:9   ^c 20:18-19 Hib 12:18-19

ba siliwapān anutu jopi tānpān nāmo yāniḡ oretneḡ. Nāmo, nāk kubāgān naniḡ oretneḡ. ²⁴Unita nāk naniḡ oretta bukā kubā komepān tāneḡ. Tānkaḡ uterak ārawa tāḡ namikta sipsip bulimakau dāpmānpān iḡḡpewā jibutpeḡ kuneḡ. Ba nākkāt āmawebe inkāt bānep kubāgān itta ude tāneḡ. Tānkaḡ nāk naniḡ oretta bāgup kubākubā iwoyāwayān tāyatken nāk naniḡ orerirā ābā iron api tāḡ tamet. ²⁵^d Tāḡ nāk naniḡ oretta bukā mobāpān tānpānā mobā āmatā madāwanipān nāmo yāpmānpān tāneḡ. Nāmo, mobā ain kujat piā tānpanipān madānayān tāḡo uwā nāk iḡamnaken mobā u nākḡo piā tākta kudupi nāmo irek, jiraḡ ude tāḡpek. ²⁶Tānpākaḡ ḡode imaka nāmo tāneḡ; Bukā kāroḡi boham, puninirik nāmo tāneḡ. Ude tānpān u āroḡpān iron namikta terak imaka tānkaḡ u terak āroḡirā āwāḡjin kāneḡta.

Yāmagurani 24:1-18

Yawetā āmawebeniyeḡāt topmāk-topmāk tāḡkuk

24 ¹Yawetā Moses ḡode iwetkuk; Gāk, Aron, Nadap, Abihu-kāt Isrel ābot tāḡo āma ekāni ekāni ātu, 70 ude yāmagurikaḡ nākā itatken pom terak ḡo abut. Tānkaḡ dubina-ken-inik nāmo āmneḡ. Nāmo banban itkaḡ gwāḡiḡ āpmonpān naniḡ oretneḡ. ²Tānkaḡ Moses, gākāgān dubinaken tāḡa āben. āma ātu u dubinaken nāmoinik āmneḡ. Ba āmawebe imaka, pom mebāriken umugān itneḡ.

³Ude iwerānā Moses u āmawebe itkuḡken u pāḡku Yawe tāḡo meni jiap ba бага man u kudup yāwerirān ei-gera tānpān yāḡkuḡ; Yawetā man yāḡkuko u kudup api tāḡ morene yāḡ yāḡkuḡ. ⁴Ude yāḡirā Mosestā Yawe tāḡo man u kudup kudān tāḡ moreḡkuk.

Ude tānpān eruk tamimaḡ yāḡe-yāḡeta Mosestā pom mebāriken kuḡkaḡ Yawe iniḡ oretta mobā bukā kubā tāḡkuk. Ude tānpān mobā kāroḡi 12 yāpmānpān Isrel ābot 12 unita iwoyāḡpān āneḡpān pek tāḡkuk. ⁵Ude tānpān Isrel āma gubaḡi ātu peḡ yāwet-pewān Yawe iniḡ oretta tom ātu dāpmāḡ iḡiḡkuḡ. Tānpān Isrel āmawebetā Anutukāt bānep kubāgān itta bulimakau gubaḡi ātu dāpmānpān iḡikgān tāḡkuḡ. ⁶Ude tāḡirā Moses tom unitāḡo nāḡāri yāpmānpān ātu gāpeken piḡkaḡ ātu uwā mobā bukā terak kwarut ibatkuk. ⁷Ude tānkaḡ topmāk-topmāk tāḡo man kudān, kudān tāḡkuko u yāpmānpān āmawebeta daniḡ yāmān nadāḡkuḡ. Tāḡirān yāḡkuḡ; Yawetā man yāḡkuko u kudup kaḡ buramiḡpān tāna yāk.

⁸^e Ude yāḡirā Mosestā nāḡāt unitāḡo morāki yāpmānpān āmawebe terak kwarut yabatkaḡ yāḡkuk; Nāḡāt ḡonitā topmāk-topmāk Yawetā

^d 20:25 Lo 27:5-7; Jos 8:31   ^e 24:8 Mat 26:28; Mak 14:24; Luk 22:20; 1Ko 11:25; Hib 9:19-20, 10:29

inkät tǎŋkuko u tǎŋkehārom tǎyak. Tǎŋkaŋ topmāk-topmāk uwā бага man kudup apiŋo tamitak uterak yeŋgāmā pewani yāk.

⁹Tǎŋpākaŋ Moses, Aron ba Nadap kenta Abihu ukāt Isrel tǎŋo āma ekāni ekāni 70 ukāt pom terak āroŋkuŋ. ¹⁰Āro Isrel ābot tǎŋo Anutu kaŋkuŋ. Tǎŋkaŋ kuroŋitā yeŋ irani mobā gwāki ārowani, kunum udewani, kwawani pāhap. ¹¹U Anutu kaŋkuŋo upāŋkaŋ Anututā Isrel tǎŋo intǎjukun āma u nāmo dāpuk. Nāmo, u Anutu iŋamiken itpāŋ ukengān ketem ume naŋkuŋ.

Moses Sinai pom terak āroŋkuk

¹²Eruk ude tǎŋkaŋ Yawetā Moses iwetkuk; Gāk nākā itatken pom terak ŋo ābāŋkaŋ dubinaken it. Ābā iriri nākā бага manna kudup āmawebe yāwetpāŋ yāwoŋāreŋiri nadāŋpāŋ iwatta u mobā pipiyāwani yarā terak kudān tǎŋkuro u gamayāŋ. ¹³Ude iwerirān Moseskāt piā āmani Josuakāt tuŋum tǎŋpānkaŋ Moses uwā Anutu tǎŋo pom terak āroŋkuk. ¹⁴Ārowayāŋ tǎŋkaŋ āma ekāni ekāni itkuŋo u man ŋode yāwetkuk; Inā kome itkamāŋken ŋogān itkaŋ nekta itsāmāŋkot. Nadākaŋ? Aron kenta Hur itkamān unita bāmopjinken duŋwewek ahāwāwā āma yarā uken kwākaŋ unitā api ket utdeŋ.

¹⁵Mosestā ude yāwet paotpāŋā Sinai pom terak āroŋirān gubamtā pom u uwāk tǎŋkuk. ¹⁶⁻¹⁷Tǎŋirān Yawe tǎŋo peŋyāŋeki kehāromiiniktā pom terak ahāŋkuk. Ahāŋirān Isrel āmawebetā Yawe tǎŋo peŋyāŋeki u bankentā kaŋkuŋo u kādāp mebet pom terak iŋiŋirān yāŋ kaŋkuŋ. Tǎŋkaŋ gubamtā pom u uwāk tǎŋirān kepma 6 ude tāreŋkuk. Tǎŋpākaŋ kepma 7 unitawā Yawe gubam bāmopiken naniktā Mosesta gera yāŋkuk. ^{18^f}Mosesta gera yāŋpewān Moses gubam gānaŋgān pom miŋgupi terak āroŋkuk. Āro u kepma bipani 40 ude itkuk.

Yāmagurani 32:1-14

Bulimakau wārani golpāŋ tǎŋkuŋ

32 ^{1^g}Moses pom terak kadāni kāroŋi irirān āmawebe nadāwātāk tǎŋpāŋ pāŋku Aron it gwājiŋpāŋ ŋode iwetkuŋ; Moses, Isip komeken nanik nimagurani u jide ahāŋ imitak u nāmo nadākamāŋ unita gāk anutu kubā intǎjukun it nimiŋpāŋ nimagutta tǎŋ nimi. ²Ude iwerāwā Arontā ŋode yāwetkuk; Eruk, webejiye ba āpetjiye nanakjiye tǎŋo jukuwabik golpāŋ tǎŋpani u yāpmāŋ ābut. ³Ude yāwerānā āmawebe kudup jukuwabiki ketāreŋpāŋ Aronken yāpmāŋ kuŋkuŋ. ^{4^h}Yāpmāŋ pāŋku imāwā kādāpken iŋiŋpewān murākaŋ upāŋ yāpmāŋpāŋ bulimakau nanaki wārani kubā tǎŋkuk. Tǎŋpāŋ iŋamiken peŋirān āmawebe unitā

^f 24:18 Lo 9:9   ^g 32:1 Apos 7:40   ^h 32:4 1Kn 12:28; Apos 7:41

node yāŋkuŋ; Isrel āmawebe, ŋo kawut! Ŋowā Isip komeken nanik nimagurani anutunin uba yāk.

⁵Ude yāŋirā Arontā kaŋpāŋ bulimakau dubiniken mobā bukā kubā tāŋpāŋ ŋode yāwetkuk; Kwep āŋnak-āŋnak pāhap tāŋpāŋ Yawe api iniŋ oretne yāk. ⁶ⁱ Eruk patkuŋo kome ket nāmo yāŋeŋirān āmawebetā tom yāpmāŋ ābāŋpāŋ ātu gupe kābāŋi nikek ijikta dāpmāŋit, ātu dāpmāŋpāŋ Bānep Kubāgān Tāŋpāŋ Itta āŋnak-āŋnak tāŋkuŋ. Ude tāŋpāŋ maŋit itkaŋ ketem ume pāhap naŋkaŋ eruk akuŋpāŋ tāŋoret wakiwaki tāŋkuŋ.

⁷Ude tāŋ irirā Yawetā Moses iwetkuk; Āmawebe Isip komeken nanik yāmagutkuno u kudān waki mebāri mebāri tāŋ itkaŋ unita bārāŋek āpmo yabā! ⁸Āmawebe uwā kadāni kāronj nāmo itkaŋ kādet iwatta yāwetpāŋ yāwoŋāreŋkuro u māde ut imiŋpāŋ anutu jopi bulimakau wārani kubā tāŋkuŋ. U gwājiŋ āpmoŋ imiŋpāŋ tom dāpmāŋpāŋ ijiŋ imiŋkaŋ ŋode yākaŋ; Isrel āmawebe, ŋowā Isip komeken nanik nimagurani anutunin yāk.

⁹Yawetā ude yāŋpāŋ Moses ŋode iwetgān tāŋkuk; Āmawebe ŋonitāŋo mebāri nadātat. Uwā gwāki kehāromi. ¹⁰Unita nabā kātāŋiri kokwawakna pāhaptā āmawebe Isip komeken nanik yāmagutkuno uterak kaŋ ārowān. Āmawebe u kumāŋ-kumāŋ dāpmākta nadātat yāk. Ude tāŋkaŋ gāk ba ābekaye oraŋkayeta nadāŋ tamiŋira ābot taŋi pāhap kubā api itneŋ.

¹¹^j Ude yāŋirān Mosestā Yawe Anutuni butewaki man ŋode iwetkuk; O Yawe, kokwawakatā āmawebekaye imata jop tāŋpān waneŋ. Āmawebe uwā kehāromika pāhap terak Isip komeken nanik yāmagutkun. ¹²U tāŋpi wawāwā Isip naniktā ŋode api yāneŋ; U ka! Anutunitā tāŋyākŋarani terak yāmagutpāŋ pom terak kumāŋ-kumāŋ dāpmāŋjira kuduŋtagān paotiniŋ kaŋ tāŋput yāŋ nadāŋpāŋ yāŋ-yākŋat yāpmāŋ kuŋkuk yāŋ api yāneŋ. Ude yāŋirā nāmo api tāgawek. Unitā Yawe, kokwawakka pāhap uwā kaŋ pe. Nadāk iŋitan u māde ut imiŋpāŋ āmawebekaye nāmo tāŋpi waneŋ. ¹³^k Watā āmakaye biani Abraham, Aisak ba Jekop unita juku pi. Ba gākŋa wāpka terak yāŋkehāromtak man ŋode yāwetkuno unita imaka, juku pi; Nākā nadāŋ tamiŋira ābekaye oraŋkaye māden ahānayāŋ tākaŋ uwā guk jiraŋ ude api ahāneŋ. Ude tāŋpāŋ ābekjiye orajiŋyeta kome pāke ŋo yāpmākta iwoyāŋ yāmiŋkuro u yāmiŋira inita biŋam tārek-tāreki nāmo api irek. ¹⁴Mosestā ude iwerānā Yawe nadāk iŋitkuko u māde ut imiŋpāŋ tāŋpāwak āmawebeniŋyeken pewān ahākta yāŋkuko u nāmo tāŋkuk.

ⁱ 32:6 1Ko 10:7   ^j 32:11-14 Nam 14:13-19   ^k 32:13 Stt 22:16-17, 17:8

*Yāmagurani 34:5-9***Yawetä iniken wäpi ba mebärini yājahāṅkuk**

34 ⁵Eruk Yawe gubamtä uwäk täwänkaṅ Mosestä itkukken u äpāṅpāṅ iniken wäpi Yawe yāṅ yājahāṅkuk. ⁶¹ Ude täṅpāṅ Moses iṅami kāda kuṅpāṅ ṅode yājahāṅpāṅ iwetkuk; Nāk Yawe! Nāk butewaki ba orakorak māhemi, kokwawak bārāṅṅ nāmo tāk täyat. Iron kādet nākken tokṅek pat täyak. Ba āmawebe nadāṅ yāmikinik täṅpāṅ nāmoinik yepmak täyat. ⁷Nāk āmawebenaye äbot bumta itkuṅotä ahāṅ yāpmāṅ kunayāṅ tākaṅ unita iron pähap täṅ yāmiṅkurotä pen api täṅ yāmet. Unitāṅo momi wakiwaki ba peṅawäki peṅ yāmik täyat. Täṅ āmawebe nāk māde ut namiṅpāṅ iniken nadāk iwatpāṅ kuṅat tākaṅ u nāmo yabāṅ koreṅpāṅ kowata yāmik täyat. Täṅkaṅ äbekiye oraniye māden ahānayāṅ tākaṅ unita imaka, naniye tāṅo wakinita yāṅpāṅ kowata api yāmet.

⁸ Yawetä ude yāwänä Moses uterakgān Anutu iṅamiken yāpān äpmonpāpāṅ iniṅ oretkuk. ⁹Tāṅpāṅ yāṅkuk; Yawe, gāk nāka nadāwi täga täṅpāwä eruk gāk ninkāt bok kaṅ it yāpmāṅ kuna! Āmawebe ṅowä gwäki kehāromi, peṅawäk mebäri mebäri täṅ gamik tākaṅ upāṅkaṅ waki, momi peṅawāknin peṅ nimiṅpāṅ gākṅata biṅam kaṅ nimagut.

---

¹ 34:6-7 Kis 20:5-6; Nam 14:18; Lo 5:9-10, 7:9-10